

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Egy indítvány.

Zombor, október 14.

Politikai nemzet vagyunk. Nagy politikát űzünk nemcsak az országgyűlésen, hanem a törvényhatósági és képviselőtestületi üléseken, sőt a malom alatt is s a nagy politikától nem érünk rá foglalkozni azzal, ami a nemzetet részeiben és egészében egyedül képes hatalmassá s ezáltal a nagy politikában is erőssé tenni: gazdasági érdekeink következetes, okos ápolásával.

Nálunk mindenki született közjogi politikus, aminek nem kellene lennie; ellenben gazdasági politikus, aminek mindenkinek lennie kellene, csak elvéve akad egy-egy.

Ezt a visszasságot sinyli az ország, sinylik az egyes törvényhatóságok és községek és sinyli minden egyes ember.

Zombor sz. kir. város közigazgatásának is ez a nyílt sebe. A törvényhatósági bizottsági gyűlések politikai harcok színhelyei, hol a gazdasági és pénzügyi kérdések mostoha elbánásban részesülnek. Ez az oka, hogy a városnak nincsen pénzügyi és gazdasági pro-

gramja; ez az oka, hogy egyes szükségletek nem részesülnek rendszeres el-látásban, hanem esetről-esetre nyernek olyan-amilyen kielégítést, mikor már égetőekké váltak.

Nyilvánvaló, hogy az ilyen rendszertelen gazdálkodás drága is, rossz is. Az utolsó pillanat csak a legdrágább fedezeti forrásokat nyithatja meg és csak elhamarkodott terveknek s kapkodó intézkedéseknek lehet szülője.

Pedig megoldandó kérdéseink, kielégítésre váró szükségleteink vannak feles számmal. Csak úgy találomra kikapjuk a sok közül a színház, a vágóhid, a kórház, a rendőrség, a tűzrendészet kérdéseit. Megannyi nagyfontosságú, alapos megfontolást követelő kérdés. Ezeket nem szabad halogatni, nem lehet máról holnapra ideiglenesen jól-rosszul eligazítani, hanem meg kell oldani.

Városunk gazdálkodásának eme hiányait óhajtja orvosoltatni az alább egész terjedelmében közölt indítvány, melyet Buday Gerő bizottsági tag nyújtott be a törvényhatósági bizottsághoz.

A város életbevágó érdeke meg-

követeli, hogy a törvényhatósági bizottság az indítványt magáévá tegye s hisszük, hogy meg is fogja tenni.

* * *

Buday Gerő indítványa.

Több évi bizottsági tagságom és működésem alatt városunk gazdasági és pénzügyi ügyvitelét illetőleg a következő hiányokat és fogyatékoságokat észleltem:

1. Városunknak nincsen állandó normál-költségvetése, amely az egyes gazdasági ágazatoknak állandóságát, vagy a bevételi és kiadási fogalomhoz mérten szükségessé vált progresszív emelkedését, illetve csökkenését tüntetné fel.

2. Városunk gazdálkodásában nincs meg a hosszabb időre való előrelátás. Nincs meg benne az a nyugodtság és stabilitás, amely minden eredményes gazdálkodás előfeltétele. A legtöbb kiadás és beruházás szinte ötletszerűen, az eszmék és tervek spontán felvetése alapján történik, ami azután elég gyakran érezteti velünk az elhamarkodottság káros hatásait; másrészt meg az ily gazdálkodási politika megbénít minden komoly, számbavehető haladást s minden nagyobb koncepcióju tervezést.

3. A pénzügyi előrelátás és tervszerűség hiánya, a gyakori ide-oda való kapkodás bágyasztólag hat városunk gazdasági haladására s kislelkűséget támaszt mind a tekintetes törvényhatósági bizottság tagjaiban, mind pedig

A Miatyánk-rét.

Irta: Prém József.

I.

Gyönyörűség volt nézni azt a szép darab földet. A várostól félórányira, a hegység küszöbén terült el. Sehol olyan buja a fű, mint itt; sehol olyan haragos-zöld, akár a smaragd. Aki csak elhaladt a Miatyánk-rét mellett, irigykedve mondta:

— Mégis csak szerencsés ember ez az Illés Ferenc! Övé a legszebb birtokrész az egész határban.

Mert a Miatyánk-rét messze fölnyult a hegységbe. Csak el kellett hagyni a macskakapaszkodót, mely sziklás hegyhátként keresztül vágta a roppant kaszálót s a másik felén még virágzóbb, még üdebb volt az erdőben elterülő tisztás.

Az Illés-család jó száz esztendeje bírta a Miatyánk-rétet. Ott a Kiskárpátok alján drága a széna s mert Illések évenként négyszer is kaszálhattak, bőven jövedelmezett a birtokuk. Milyen fű is volt az! Köröskörül illatozott az egész vidék s ha felszél támadt, a város levegőjébe csupa fűszert hozott esténként, amitől majd hogy meg nem ittasodott a finyásabb kisasszonysereg.

A városkában Illés Ferenc az első polgár volt. Nem házasodott meg. Emberkerülő hírében állott. Csak ritkán jött be a

városkába. Ott tanyázott a réti majorban, néha meg a meleg nyári hetekben fölhozódott a szőlejébe, melynek közepén nagy préháza állott. Ebben két szobája, konyhája, éléskamrája köből épült s olyan otthonos, hogy télen is bevált szállásnak. Irigyei, ha szó esett róla, hozzá tették:

— Hát még a pincéje! Milyen sora a teli hordóknak! Ha kápolna lenné az a boltíves, földalatti csarnok, de sok ajtatos embert látna!

Am vendég sohse fordult meg sem a majorban, sem a préházban. Hejh, pedig volt ott vigasság valamikor. Kiváló, amíg a kacsiás Illés Klára idehaza kacérkodott az unokabátyjával, Ferenc urammal. Hajnalig, de sokszor verőfényes délig tartott a szüreti dárídó, meg a tánc. Most is emlegetik az utolsó mulatságot, azt a híreset, melyen Illés Ferenc el akarta gyűrűzni Klárát. Már tisztában voltak szíveik. S a férfi elérzékenyült:

— Az lesz a boldogságom, ha két Illésre adja áldását a pap. Hadd engesztelődjön meg a haragos két ösünk, akik egymás életére törtek. Én vagyok a meggyilkolt ivadéka, te a földönfutó unokája vagy. Az utolsó Illések, akik azért lesznek egymáséi, hogy ne legyenek a legutolsók... Szeretsz-e Klára? Szeress, mert az életemet te tartod meg!

— Akkor hát élj, Ferenc! A szerelmem éltesen...

Huzta a cigány, csengtek a poharak, a szüretelő lányok s legények nótái meg-megcsendültek és Klára engedte, hogy Ferenc átkarolja, meg is csókolja ott a vendégek előtt.

Csak amikor a fiatal Verneléthy Andor báró közelebb lépett s mohó tekintetével rá-tapadt a feketehaju, kipirult Klárára, akkor rezzent meg a leány és gyorsan kibontakozott a rokoni karokból.

— Jézus! Hisz táncolnom kell. A báró ur vár is már.

— Az első csárdás már az enyém lesz!

— Hát ilyen házigazda vagy? Lefoglalnál magadnak?

A báró most először tisztelte meg Illést az előkelő megjelenésével. Nagy is volt iránta a reverencia. Azért röstelni kezdte a jelenetet. Idegesen fölesapta a monokliját, ám azért udvariasan, de kissé gunyosan vetette oda a szót:

— Csak tessék. Várhatok...

Nos, hát így kezdődött. Várt Andor báró, de a második táncotól fogva aztán övé volt Klára... Mivel ámithatta, csalogathatta, a jó Isten tudja! De többé Illés Ferenc át nem karolhatta a lányt. Elhídegültek egymástól, össze is zördültek egy nap:

— A báróért bomlasz! Ne hazudj! Mindent tudok. Azt hiszed, elvesz? Az ám!

a város tiszlikarában, ami azután kétség-telenül egyik főoka annak, hogy Zombor városa évtizedeken át nem mutat semmi várossal szemben haladást.

4. Nagyobb beruházást igénylő szükségleteink (kórház, vágóhid, színház, kb. iskolák, rendőrség stb.) tökéletesítése évről-évre halasztódik el csupán azért, mert egyrészt irtóznak a városi pótdadónak bármi néven nevezendő emelésétől, másrészt, mert nem ismerve önerőnk s nem bizva városunk gazdálkodásának számbavehető haladásában, bizonyos kételkedés hat át bennünket a köz-szükségletek egyszerű felemlítésénél is.

5. Meggyőződésem szerint városunk jövedelme nem felel meg ama hozadéknak, amely közvagyonunk után — racionális gazdálkodás mellett — feltétlenül kell, hogy kijárjon. Keveslem különösen a városi ingatlanok jövedelmét és nem látok semmi intézkedést az iránt, hogy e jövedelem bármi tekintetben is fokoztassék. Már pedig e jövedelmünk fokozása egyedül adja meg a lehetőséget arra, hogy az összes folyó és visszatérő szükségletek, meg az összes beruházási hiányok jelentékeny pótdadóemelés elkerülésével fedeztessenek.

6. Nem látok a városi ügyek élén álló tényezők működésében oly irányu törekvést, amely a város adózó polgárságának anyagi jólétét s így a városi adóalapok kiterjesztését és erősítését célozza. Már pedig, ahol különösen az ipar és kereskedelem nem fejlődik, ott az adóalapok is elkorcsosulnak s labilisské válnak.

Mindezen, itt csak nagyban vázolt, hiányok és bajok nézetem szerint csakis egy kimerítő, összes közügyeinket felkaroló exact gazdasági program és pénzügyi tervezet alapján pótolhatók, illetve hárihatóak el kellő sikerrel, miért is betérjésem és elfogadásra ajánlom a következő *határozati javaslatot*:

A törvényhatósági bizottság Zombor város gazdasági és pénzügyi viszonyainak fejlettségét és a város közügyeinek a kor szelleméhez képest tulságos lassu fejlődését jórészt annak tulajdonítja, hogy a város pénzügyi és gazdasági ügyvitelében a mindenütt elengedhetetlen előrelátás és tervszerűség nincsen meg. Miért is szükségesnek

tartja a törvényhatósági bizottság, hogy Zombor város gazdasági és pénzügyi viszonyai alaposan és szakszerűen vizsgáltsanak meg és e vizsgálat eredménye tétessék közzé. Szükségesnek tartja tovább azt is, hogy a felmerülő, de már most is megállapítható köz-szükségleteknek és beruházásoknak rendszeres és exact tervezete is mielőbb állapíttassék meg. Végül pedig kívánatosnak véli a törvényhatósági bizottság azt is, hogy a város adózó polgárságának a város közgazdasági körülményeit érintő kívánságai és nézetei is hallgattassanak meg s ezekhez képest állapíttassanak meg mindama teendő, amelyek közvetlenül az adózó polgárság anyagi érdekeit, közvetve pedig a város adójövedelmét érintik.

Ezen itt felhozott körülmények, hiányok és bajok tanulmányozása, valamint egy egy-séges, részleteiben is exact gazdasági és pénzügyi program kidolgozására egy szűkebb körű bizottságot küld ki azzal, hogy eme bizottság működéséről, észleleteiről és javaslatairól lehetőleg mielőbb terjesszen be részletes jelentést. Egyben utasítja a városi tanácsot, hogy eme kiküldendő bizottságnak mindenben a kezére járjon, hogy az azután minél alaposabb és eredményesebb munkát végezhesen. Végül pedig arra is utasítja a városi tanácsot, hogy a kiküldendő bizottság jelentését annak idején nyomassa ki s a törvényhatósági bizottsági tagok között ossza szét.

Iparfejlesztés.

Iparfejlesztésről és iparpártolástról csak Magyarországon beszélnek és szavalnak, tehát érthető, hogy az osztrák ipar fejlődik és az osztrák ipart pártoljuk.

Példa rá a külkereskedelmi statisztika, melynek ijesztő számadatai világosan bizonyítják, hogy az osztrák ipar évről-évre, hónapról-hónapra jobban hódít Magyarországon, vagyis egyre több osztrák iparcikket hoznak be Magyarországra.

Pedig Ausztriában nem szavalnak annyit az iparfejlesztésről és az iparpártolásról, mint nálunk.

Magyarországon külön szervezetek és külön szövetségek vannak az iparfejlesztésre, melyek mind jelszavakkal és nem eredményekkel dolgoznak.

Ha egy pillantást vetünk Magyarország iparalaptási statisztikájára, szégyelnünk kell magunkat, mert azt látjuk belőle, hogy a nagy iparfejlesztési hű-hó dacára alig alakulnak új iparvállalatok.

Bizony Ausztriában kevesebb lármával és kevesebb reklámmal szebb eredményeket érnek el.

Ezt igazolja az idej első félesztendő statisztikája is.

Ime a kimutatás: Az alapítások tőkeösszege a következő: 7 részvénytársaság 17.1 millió korona, 23 meglevő részvénytársaság tőkeemelése 13.3 millió korona, 145 korlátolt felelősségű társaság 39.5 millió korona. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok alapítása és tőkeemelése tehát 79.9 millió koronára rug. Ezekon kívül alakult azonban még 103 magánvállalat is és 5 ipari magánvállalat üzemét jelentékeny mértékben megnövelte.

Általánosságban magánalaptások az elmúlt évekkel szemben visszaesést tüntetnek fel, míg a korlátolt felelősségű társaságok ipari alapításai egyre szaporodnak. Az új alapítások legnagyobb része a kémiai és textil-iparra esik.

A magyar statisztikáról ne beszéljünk, mert a magyar iparfejlesztést a kormány hirdeti és a nagy bankok csinálják. Ez aztán mindent megmagyaráz.

H I R E K .

Kinevezés. Az igazságügyminiszter vezetésével megbízott miniszterelnök Tóth Ferenc óbecsei járásbírói irnokot jelenlegi alkalmazása helyén való meghagyása mellett irodatisztá névezte ki.

Athelyezés. Fernbach Károly főispán Zarubszky Gyula titeli járási és Simits Ágoston központi irnokokat saját kérelmükre további szolgálattételre kölcsönösen áthelyezte.

Leszel hát a cafatja! Már is annak tart mindenki!

A lány böszülten ugrott föl:

— Minek mondasz? Te gyáva te! Volnék férfi, volnék Illés, a véreddel fizetnél te is! És ráemelte kezét az erős emberre.

Ez pedig leesapott rá és kiutasította a családi portáról.

Másnap eltűnt Klára... Tudta, hová menjen. Egyenesen Andor báró karjai közé.

II.

Három, de bizony négy év is eltelt, míg a messze külföldről visszatértek. Egyelőre Budapesten éltek tovább a világukat s ezalatt Illés Ferenc nyögte az életet. Hogy Klára hazakészül, egyszeribe megemberelte magát. Mintha egyenesebb lett volna a tartása is. Be-bejárt a városkába... Nekiöltözködött s olyan úri forma lett megint, mint azelőtt... Még a kaszinóba is fölnezet. Torzonborz szakállát levágatta, de hűségesen eljárt a borbélyhoz is, hogy simára beretválja az állát. Az emberek mosolyogtak:

— Mi célja lehet? Tán röstelné, ha egykori mátkája olyan félparaszinak látná — ő, az előkelő dáma. Hm! hát mégis felesége Andor bárónak, vagy mi?

— Persze, csak amugy balkézre... Hehe!

— Az ocsmány, a hitvány! — morogta Illés, valahányszor elhaladt az üresen álló

Verpeléthy ház mellett. Itt fog cifrálni a szemérmellen!

És utálattal köpött egyet.

Nagy volt ám a meglepetés, amikor otthon termett Andor báró. Hát még, amikor magához hívatta Illés Ferencet fekete kávéra, csakugy, mint az öreg báró tette, aki szerette a szomszédját.

A Verpeléthyek hajdan egyedüli urak voltak a környéken. Mondják, hogy a Miatyánk-rét is az övék volt egykor, de aztán a kuruc-háborúk zivataraiban, a jó Isten tudja, mi jusson, de az Illés familiára szállt a szép fekvőség.

Az emberek ámulva nézték, amikor Illés belépett Andor báró házába. Csöpp elfogultság se látszott rajta. A fiatal báró mosolyogva ment eléje:

— Valami üzenet volna, szomszéd-uram — kezdte nyájasan, miközben pántlikás nagy szivarral kínálta meg s az inasnak intett, hogy töltsé a kávé.

— Üzlet? Velem?

— Remélem, rááll?

— Mi legyen az, báró ur?

— A Miatyánk-rétet akarnám megvenni.

— Hát hiszen, ha meg tudunk alkudni, én nem kötöm magam.

— Persze! Illés uram egyedül áll. Csáládja nincsen.

— Nincs. Nem is kell!

— Örököse sincs.

— Nem is lesz!... Jótékonycélra hagyom mindenemet. Azt hiszem, már nem-sokára. Cudar egy élet ez, beleuntam.

Az elkeseredés kitört Illésből s amint nézte a szalmaszinbajszu, előkelően kopaszodó, szinte madárfejű, de éles tekintetű, illatos bárót, aki cingár természetével odatámaszkodott a fehér kandallóhoz, szerette volna torkon ragadni ott, a saját fogadóter-mében. De ismét türtöztette magát és kinos-san mosolygott.

— Visszahuzódok a dombi préshá-zamba. Onnan nézem a világot és meg is vetem. Eladom a majort is, meg az erdőt; ez a kettő, no meg a Miatyánk-rét megér harmincötezer forintot.

— Sok! — válaszolt Andor báró. Eszébe juttatom, hogy pöröl is megvehetném a rétet, mert hisz a családomé volt s ha akarom, a megyeház levéltárából még ma kiszedek az okleveleket, amelyekkel aztán...

— Ugy? No hát akkor nem adom a Miatyánk-rétet! Tessék csak pörösködni!

Illés Ferenc becsapta az ajtót és nagy léptekkel indulatosan távozott.

A szomszéd-szobából nevetés hangzott. Csengő női nevetés. A [következő pillanatban kisetett egy piros arcú, kissé neki gömbölyödött, magas, sugárzó szép delnő. Még folyvást kacagott:

Athelyezés. Az igazságügyminiszter vezetésével megbízott miniszterelnök Reiter Dezső topolyai kir. járásbírói albirót és Takács Elek zombolyai kir. járásbírói saját kérelmükre kölesönösen áthelyezte.

Városi közgyűlés. Zombor város törvényhatósági bizottsága október hó 23-án (szombaton) délután 3 órakor tartja meg az évi rendes őszi közgyűlését. A jövő évi költségvetést ezen a közgyűlésen fogják tárgyalni.

Háziipari tanfolyamok. A földmívelésügyi m. kir. miniszter az 1909—1910. év telén Bács-Bodrog vármegyében rendezendő gazdasági és háziipari tanfolyamok céljaira 2920 korona összeget utalt ki és a tanfolyamok szervezésével és ellenőrzésével Csepreghy Gyula bajai m. kir. gazdasági szaktanárt bízta meg.

Kilépés a nemzetiségi klubból. Az ujvidéki szerb radikális párt keddi vezérbizottsági ülésén dr. Musitzky Döme országgyűlési képviselő dr. Manojlovics János és Mrksics Jása képviselők nevében azt indítványozta, hogy a szerb radikális párt lépjen ki az országgyűlési nemzetiségi klubból, azon eljárás miatt, melyet Manojlovicscsal szemben követtek. A vezérbizottság az indítványt elfogadta.

Beküldetett. A város tulajdonát képező Járos-féle lebontott ház előtt volt s a Kistemető-utca irányába vezető járdának — miután az a ház lebontása alkalmával felszedetett — sürgős mielőbbi helyreállítása annál is inkább kívánatos, mert az esős idők beálltával a gyalog közlekedés jelzett uton az iskolába és ovodába járó gyermekeknek lehetetlenné válik. Felhívjuk erre a városi tanács figyelmét. — *Több kistemető-utcai adófizető polgár.*

Lódijazás. A Bács-Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 31-én Apatinban lódijazást rendez.

A biztosítási díj. A Kuria egy fölmerült konkrét ügyből kifolyólag a következő, sokakat érdeklő, elvi jelentőségű döntést hozta: „A biztosítónak a KT. 505. §. 3. pontja alapján az első évi biztosítási díjnak a második félévben fizetendő részére jogos igénye nincs és így a biztosítási szerződés általános feltételeinek az a kikötése, hogy ez a díj a biztosítási összegből levonandó, a KT. 507. §-a értelmében jogi hatálylyal nem bír.

Halálos hintázás. Janka Kálmán bástopolyai járásbíró 9 éves Kálmán nevű fia vasárnap délután hintázott és a hintával a fa körül kezdett hintázni. E közben a kötél nyakára csavaródott és mire rábukkantak, megfuladt.

Bírák és ügyészek gyűlése.

A bírák és ügyészek országos egyesülete vasárnap tartotta második évi közgyűlését Kolozsvárott, az igazságügyi palota esküdt-széki termében. A közgyűlésen az ország bírói és ügyészi karának mintegy kétszáz tagja vett részt. A közgyűlés határozatot hozott, mely szerint a köteles szolgálati idő 40 évről 35 évre számítandó le. A szolgálati időbe bele kell számítani azt az időt, amelyen át a bíró vagy ügyész ügyvédi gyakorlatot folytatott, feltéve, hogy állami szolgálata legalább 10 év. A nyugdíj összegének megállapításánál a megkezdett esztendő egésznek kell számítani. A nyugdíj a lakáspénznek a fizetésbe való beszámításával állapítandó meg. Az özevgyi nyugdíj maximuma a II. és III. fizetési osztályban 6000 korona, minimuma a XI. fizetési osztályban 800 korona legyen. Végül a fegyelmi törvényt tárgyalták.

Szerelmi dráma. Ujvidéken Vajda Gyula 6. gyalogezredbeli főhadnagy hétfőn délnél lakásán lelőtte kedvesét, aki nyomban meghalt, azután golyót röpített az agyába; Vajdát halálos sebével a helyorségi kórházba szállították. Tettét szerelmi bánatában követte el, valószínűleg azért, mert a házassághoz szükséges kauciót nem tudta megszerezni. Leveleket hagyott hátra, amelyekben meghatottan bucsut vesz és kéri, hogy a leánygyal, Fabriczy Juliával egy sírba temessék. Vajda a nála volt hivatalos pénzt az asztalon hagyta.

Türr Antal „Ujabb képek az okkupációból” című érdekes munkája már megjelent. Aki ezeket a színes költői tollal megírt élvezetes csataképeket olvasta, legnagyobb elismeréssel adózik az írónak. Elejétől végig lebilincselik az olvasó figyelmét e magyaros előadású vonzó képek. A 8 ivnyi terjedelmű kötet ára: csekély 1 korona, úgy hogy azt minden olvasni szerető egyén könnyen megveheti. Megrendelhető magánál a szerzőnél Zomborban, de megrendelést elfogad kiadóhivatalunk is.

Gyilkosság. A szabadkai ügyészség fogházába a napokban egy embert szállítottak be, akinek büne sötét képet nyújt az emberi nyomorról és elvetemedettségről. Palásti Mihály óbecsei kömiveslegény minden ok nélkül leszurta Bozóki Ferencet. Bozókót a szurás szíve fölött érte és életbenmaradásához nincs remény. A csendőrség Palástit letartóztatta. Kihallgatásakor azt mondta, hogy azért szurta meg Bozókót, mert nincs munkája és a börtönben akart kitélelni.

Csinos aquarell képek kaphatók Scherer M. cégnél.

Egy asszony kálváriája.

Példátlan szenzációja van Szabadkának. Váratlanul, minden átmenet nélkül kiszabadult az elmebeteg-kórházból egy szerencsétlen, sokat szenvedett asszony, Molczér Károlyné, aki ép elmével hat esztendeig volt a tébolyda lakója. Amikor tébolydába csukták, éppen olyan épelméjű volt, mint most, mikor kiszabadult. Ellenben akkor, a tébolydába zárása idején, azt állították róla az orvosok, hogy közveszélyes örült. És most, amikor kiszabadult, azt mondják, hogy semmi baja sincsen, amint hogy nem volt beteg akkor sem, amikor az örültek közé csukták. Hat évig tartott a szerencsétlen asszony kálváriája. A rokonai végre is mozgalmat indítottak, hogy kiszabadítsák. Ez sok huza-vona után sikerült is nekik. Azalatt a hat év alatt, amíg Molczerné ép ésszel a tébolydába volt zárva, a férje azon kezdte, hogy közös háztartásra lépett a gyermekei nevelőjével és azzal folytatta, hogy kinevezette magát a felesége gondnokának, elárvereztette a vagyonát és ő maga vette meg az asszonyt illető részt. Molczér Károlyné most hűtlen vagyonkezelés miatt bűnvádi följelentést tett a férje ellen.

Garázda legény. Hannel Keresztély ujsziváci legény Hinyek Fülöp korcsmája udvarán minden ok nélkül többször arcul ütötte Fernetán József szolgát, azután utána ment s az utcán jól össze is szurkálta. Jobb szemén, fején és baloldalán olynemű sérülést szenvedett, mely legalább 10 napi gyógyulást igényel. A garázda legény ellen megindult a hivatalos eljárás.

A gyufa megadóztatása. A gyufa megadóztatásának a kérdése Magyarországon és Ausztriában alighanem a közel jövőben monopólium alakjában fog napirendre kerülni. Ezzel szemben Németországban már életbe is léptették e hónap elsején az új gyufa-adót. Az új törvény értelmében minden skatulya után, amely harminc szál gyufánál kevesebbet tartalmaz, 1 pfennig adó fizetendő, 30—60 szál tartalmú skatulya után 1 1/2 pfennig. Viaszgyújtók adója 5 pfennig, vámjá 30 márká. Az üzemben lévő gyárak védelmére elhatározta a birodalmi gyűlés, hogy husz százalékkal emeli adóját mindazon gyáraknak, amelyek 1909. június elseje után helyeztettek üzemképes állapotba. Ugyanez áll azokra a gyárakra is, amelyek már június elseje előtt is üzemben voltak, amennyiben ezeknek évi termelése az utóbbi három üzemév kimutatható átlagtermelését felülhaladja.

— Oh, a gögös paraszt! Hogy felforlyant! Ő nem adja a rétet! Hát mi lesz most a kastélylyal? a tervvel? Hisz itt már az építész. Ha nincs meg a rétet, nincs parkunk, pedig a park a fő! Látod, milyen a paraszt, látod!

— De Klárka! — csitította Andor báró a hangos delnőt. Csak bízd rám. Meg lesz a Miatyánk-rét. És a kastély még ez évben itt fog pompázni!

Ha hallotta volna ezt Illés Ferenc! Ha látta volna, hogy egykori imádott rokona, Illés Klára, mily kihívóan néz utána az ablakból!

III.

A paraszt csakugyan fölbredt a megcsalt Illésben. Egyenesen a városi ügyészhez ment. Elmondott neki mindent és tanácsot kért.

— Hát bizony — felelt az ügyész — olyan nagy ur, mint Vepelény Andor báró, minden pört megnyer! Ha nincsenek rendben az írományai, kedves Illés uram, akkor elégedjék meg harmincezerrel.

— De minek neki az én birtokom?

— Kastélyt épített a szeretője számára s a szeretője épen ezt a rétet kedvelte meg. Kötö magát hozzá.

— A szeretője? Ki az? — És Illés a padlóra nézett.

— Valami Illés Klára. Ott lakik vele. A napokban jött meg ő is... Párszor már kilovagoltak, kikocsikáltak... Ej, mintha nem tudná! Park lesz ám a rétből, Illés uram!

Illés Ferenc fölkacagott. Most már ő kacagott, de félelmesen és keserűn.

— Hát neki kell a Miatyánk-rét? Az Illés Klárának! És a kastély, az új kastély ablakából akar farkasszemet nézni velem? Az a csábos, alattomos teremtes! Tán le is néz majd rám, aki a dombi házikómban kinlódok, bankódom ő miatt! Elrontotta az ifjuságot, elrontotta az életemet, hát nem nyugszik most sem? Jó!

Még aznap megkötötték Illés és Andor báró az adásvevési szerződést... Még abban a héten megkezdtek a kastély építését... Még abban az évben beköltözött a gonoszlelkű Klára...

A szőlődombról nap-nap után, hétről-hétre, hónapról-hónapra nézte Illés Ferenc, mint emelkednek a falak, mint zárják el szemét elöl a határt, mint mérik ki az inzellérek a Miatyánk-rétet, mint hintik be sárga, kavicsos murvával a hasított utakat, mint ültetik a fákat, bokrokat angol módra...

— Hahaha! Most már vége itt a világnak? Az én világomnak? Szemem megakad itt?... tovább már nem is nézhetek többé?... soha, ameddig élek? Jól van no! Kellett, hogy kezére járjak a Klára boszu-

jának? Mert csak az ő megalázott gögje, a megtorlás vágya emelte ide a büszke kastélyt, ültette a parkot. Így akartad-e Illés Ferenc? No hát így!

Az első holdas éjen ott leste a prészáz gazdája, mint lépnek ki a Miatyánk-rét új fának sötét árnyékából Andor báró és Klára. Az első ábrándos séta a parkban... Átölelve tartják egymást... Beestelen, parázna ölelés... Rablott öröm... fellázító... égbekiáltó!...

Valami rettentő gondolat, mint a vérese karma belekapott abba a sokat zaklatott agyba... Pillanatra a látása is elhagyta Illést... Azt hitte, csak álom, ami odaát történik... S mintha álom lett volna, úgy kapta le a falról a puskát... Leosont a kökereszt mögé s ott ólalkodott... és egyre csak a Klára csókját vélte érezni ajkán, azt az egy régi, egyetlen csókot, a szüreti multság éjjeléből...

Azok ott, az önfeltek, nem látták a fegyvert, mely rájuk volt szögezve.

— Még egy Illés vére!

Miatyánk, ki vagy a menyekben...

Halkan morogta az imát a kökereszt mögött. S a golyó, mely dördülve az ölelkezők felé törtetett, csak egyiknek hasította át a szívet — azt a hűtlen, gonosz szívet.

S P O R T .

Galamblovó verseny.

II. nap. 1909. évi október hó 11-én.

Szemő-díj. Handicap. 8 galamb — 3 hiba kizár. I. dr. Maximovits István 12 lövés 12 galambbal, II. dr. Falcione Árpád 12 lövés 11 galambbal, III. Littke József 10 lövés 9 galambbal. (11 versenyző.)

Záró handicap. 5 galamb — 2 hiba kizár. I. br. Rajacsich Vladimir 9 lövés 9 galambbal, II. dr. Zákó István 9 lövés 8 galambbal. (6 versenyző.)

Tétversenyek győztesei: Rajacsich Vladimir br. (5 győzelemmel), Geyer Péter (2 győzelemmel), Matkovits Béla (2 győzelemmel), Littke József (2 győzelemmel), Falcione Árpád dr. (1 győzelemmel), Mórítz Kálmán (1 győzelemmel).

Közgazdaság.

Lódíjazás Bácsban.

A Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesület ezidei egyik lódíjazását október hó 10-én Bácsban, a vármegye történelmileg nevezetes községében tartotta.

A központból megjelentek: borsódi és katymári Latinovits Pál egyesületi elnök, Inhoff József titkár, Anisits Mihály egyesületi iktató, Madarász Iván állami vajmester. Hozzájuk csatlakozott Hódságon Hesz Márton egyesületi megbízott Szentfűlőpről, továbbá Hódságról Ertl János országgyűlési képviselő, Szemző Károly főszolgabíró, Szendy István községi jegyző, id. és ifj. Willmann Mátyás, Rausch Ede, Rausch Alfréd földbirtokosok, Wissinger Richárd járási állatorvos, Leszmeiszter Antal tanító, gazdaköri titkár, Haag Antal gazdaköri elnök, Regényi Lajos g. egyeteli elnök, Vujkovics Cvein Pál Szabadka, Halácsy Lajos főhadnagy, méntelepparancsnok Baja, Bagáry Kálmán ker. gazdasági felügyelő Szeged, Rumbach Károly községi jegyző, Gretschl Károly tanító, gazdaköri titkár, Matheisz József gazdaköri elnök Bácsordas, Berecz Károly községi jegyző, Török Gyula plébános, Lovász Ferenc gazdaköri elnök Gombos, Potzta György községi jegyző, Trattner Kálmán járási állatorvos, dr. Szőke József ügyvéd, Eötvös Mihály, Kardos Pál polgári iskolai tanárok, Schreiber Ferenc festő, Héil Jakab, Ratis Ádám Palánkáról, Büchler Róbert községi jegyző, Zimmermann Gáspár Ujpalánkáról, Marton István csikótelepi intéző, Holländer Mór állatorvos Palánka-csikótelep, Berzenkovits Péter községi jegyző, Medveczky Károly ref. plébános Bácsujfalu, Dungserszky György, Ertl István, Kubes István földbirtokosok, Tripolszky Béla községi jegyző, Evetovics János plébános, dr. Hannig György községi orvos, Gebauer Emil gyógyszerész, Stalter Sándor, Eichinger Ádám, Pennawin Alajos tanítók, Kukula Antal gazdasági intéző, Schweizer János vadásztársulati felügyelő, ifj. Kubes István okleveles gazda stb. Bácsból.

A gazdák diszfogatokon várták el a nagyszámu gazdavendégeket. A díszes emeletes község háza előtt Tripolszky Béla községi jegyző üdvözölte az érkezőket. Latinovits Pál magyar és német nyelven, Regényi Lajos sokác nyelven mondott köszönetet a kitüntető fogadtatásért.

A bíráló-bizottság tagjai: Latinovits Pál elnök, Inhoff József jegyző. Tagok: Halácsy Gyula Baja, Marton István, Holländer Mór Palánka-csikótelep, Dungserszky György, Ertl István, id. Kubes István, Evetovics János, Vorgics Mátyás, Orth Mátyás, Kukula Antal, ifj. Kubes István, Holzschuh Pál, Tripolszky

Béla, Kresz György, Schweizer János Bács, Wissinger Richárd, Szemző Károly, Ertl János, Haag Antal Hódság, Hesz Márton Szentfűlő, Regényi Lajos, Vujkovics Cvein Pál Szabadka, Matheisz György Bácsordas, Lovász Ferenc Gombos, Weber József Paripás.

A kiállítás előtt és annak napján tartó folytonos esőzés dacára is vezettek a gazdák elő lovakat, ha a mennyiség nem is felelt meg a szokásosnak, a minőség kielégítő volt. Elő volt vezetve 12 anyakanca, 5 darab 3 éves, 16 darab 2 éves és 12 darab 1 éves kancacsikó. Ezekon kívül Dungserszky György 10 darab amerikai lovat mutatott be versenyen kívül.

A díjazás eredménye a következő:

Dungserszky György (Bács) gyűjteményes amerikai loállományáért arany díszoklevél.

Anyakancák után: I. Szobonya Fábián Gombos 80 kor. II. Vorgics Mátyás Bács 60 kor. III. Weber József Paripás 40 kor. IV. Mateisz Jakab Bácsordas 20 kor.

3 éves kancacsikók után: I. Weber József Paripás 50 kor. II. Szobonya Fábián Gombos 30 kor. III. Oser Ádám Bács 20 kor.

2 éves kancacsikók után: I. Sörföző István Gombos 50 kor. II. Tomasics János Bács 30 kor. III. Gauder Ádám Szépliget 20 kor. Kubes István Bács bronz oklevél.

1 éves kancacsikók után: I. Knöbl Ádám Bácsordas 50 kor. II. Holzschuh István Bács 30 kor. III. Kampl István Bács 20 kor. Kubes István Bács ezüst oklevél.

Latinovits Pál elnök a helyszínen kiosztotta a díjakat.

Délben a gazdaköri helyiségben társasabéd volt, amelyen közel 100 vidéki és helybeli jelent meg.

A társasabéd folyamán *Evetovics* János Bács község tudós és ékesszóló plébánosa mondta az első felköszöntőt. Szerinte Európa kulturnépei gyarmatokká teszik a többi világrész népeit, apró csecebecsékkel nehéz milliókat érő kincseket csálnak ki tőlük. Európa népboldogító apró csecebecsék helyett hangzatos, hamis jelszavakkal ámitják el embertársaikat.

Vannak elámitott nemzetek, vannak népámitó politikusok, akik hangzatos jelszavakkal önállóságot, függetlenséget, gazdaságot kínálnak a nemzet fiainak. Szerinte a haladásnak, a függetlenségnek, a vagyonosodásnak legbiztosabb eszköze a munka.

Örömmel látja, hogy a vármegyei gazdasági egyesület lelkes vezére: Latinovits Pál vezetése alatt *nem a hangzatos jelszavakkal, nem az üres csecebecsékkel* elégíti ki tagjait, hanem komoly, céltudatos munkával anyagilag és erkölcsileg támogatja őket.

Latinovits Pál személyével foglalkozva jelzi, hogy politikai téren lehetnek, sőt vannak is ellenségei, de mint egyénnek, nincsenek. Nem neheztel rá senki, mert ő sem tud senkire megneheztelni.

Büszkök lehetünk önönmagunkra, hogy Latinovits Pál az elnökünk.

Ha azelőtt a bácskai gazdák ünnepeltek és ittak, a Bánátból kellett elnököt hívni; már a közel multban nem szorultunk erre, a jelenben és jövőben pedig éppen nincs rá szükségünk, mert Latinovits Pálban mindazon kellékek megvannak, amelyeket az egyesület vezetőjétől megkíván. Latinovits Pálra ürti poharát.

Latinovits Pál szerint az egyesület csak az agilis vidéki gazdák és gazdakörök által

fejleszthető naggyá és erőssé. A mai ünnepeket nemcsak a vidékről szép számmal egybegyűlt vendégek teszik ily imponzánsná, nagyban hozzájárult ehhez a helyi községi vezetőség és gazdakörünk lelkes támogatása.

Latinovits Pál Darányiról nemcsak mint politikai miniszterről, hanem mint a bácskai gazdák igaz pártfogójáról emlékezik meg. Indítványára táviratilag üdvözlik a minisztert.

Anisits Mihály a sokác gazdákat köszönti, akik a mai ünnepély sikeréhez szintén hozzájárultak. Népies előadásában megjelöli a haladó gazda útját. Ajánlja, iratkozzanak be a gazdakörbe, olvassanak, tanuljanak, vegyék igénybe szövetkezetünket, itt eszközözlendő rendelkezéseikkel anyagi előnyöket is élveznek.

Hesz Mártont örömmel tölti el azon szép összhang, amely a két nemzetiségű Bács községben megvan. E szép egyetértésre ürti poharát.

Tripolszky Béla a község és gazdakör nevében a megjelent gazdaköri kiküldötteket és egyéb vendégeket köszönti.

A köszöntők sorát Latinovits Pál zárta be, amikor a szives vendégszeretetért köszönetet mondva, az ünnepekről eltávozott.

Délután a társaság egy része több gazdát látogatott meg, míg a többiek a szakadó eső folytán kedélyes hangulatban vonatindulásig maradtak együtt a fehér asztalnál.

I

Utóhangok a bácsi lódíjazásról.

A fényesen sikerült bácsi lódíjazás keretében megtartott ünnepek lefolyásáról szóló tudósítás nem volna teljes, — sőt mulasztást követnénk el, — ha meg nem említenék azon beszédeket, melyek asztalbontás után hangzottak el és melyeknek nyomán oly eszmék hoztak napirendre, melyeknek szakszerű megvitatása, minden oldalról történt megvilágítása, magas nivón álló, érdekes és tanulmányos gazdasági vitát idézett elő. Ha az itt elhangzott eszmék megvalósításában közreműködünk, azok érdekében a gazdasági egyesület igazgatósági ülésén szót emelünk és ha karöltve odahatunk, hogy a szót tett is kövesse, oly lendületet nyerne és oly lépéssel haladna előre gazdasági egyesületünk, hogy az az összes gazdasági egyesületek között mihamar az első helyet foglalná el.

Bács község és környékének értelmisége, intelligens gazdaközönsége ez alkalommal bebizonyította, hogy a gazdasági egyesület intencióját, annak működési irányát teljesen helyesli, sőt azt a gazdaközönség érdekében még nagyobb, szélesebb körű alapokra kívánna fektetni.

Első sorban Bács, a történelmileg nevezetes község derék, községének érdekeit szíven viselő jegyzője, Tripolszky Béla szólalt fel és beszédében méltatta a dunabökönyi állami csikótelep intézőjének, Marton Istvánnak a környék gazdasági fellendülése érdekében kifejtett és jelenleg is tevékeny működését.

Marton István meghatottan mond köszönetet és biztosítja Bács községét, — melyhez oly kedves emlékek fűzik, — hogy mint eddig, úgy továbbra is hatványozott mértékben fog, egy ezen ősrégi község, mint környékének fellendítése érdekében közreműködni.

Gebauer Emil gyógyszerész rövid, de hatást keltő beszédben megemlékezik a gazdasági egyesület ügybuzgó és tevékeny tisztikaráról, Anisits Mihály gazdasági egyesü-

leti tisztviselő, a távollévő ügyvezető-igazgató, Günther Ferenc nevében köszönetet mond a szíves szavakért.

Hesz Márton gazdasági egyesületi megbízott hosszabb beszédben ismerteti az egyesület működési irányát és rámutat arra, mily nemzeti missziót végez egyesületünk meggyének nemzetiségi községeiben, midőn gazdakörök szervezése által ott a gazdasági ismeretek terjesztésén kívül, elhinti a magyar hazaszeretet magvait, módot keres és nyújt arra, hogy a magyar nyelvet megkedvelve, el is sajátítsák. Beszédének további folyamán szól azon ellenségekről, kik az egyesületnek ezen magasztos célok elérésében, utjába mindenféle akadályokat gördítenek, miért is felkéri a jelenlevő községek vezetőit, papjait, jegyzőit és tanítóit karát, hogy együttesen, közös erővel működünk, munkálkodjunk, mert csakis így valósulhat meg, gazdasági egyesületünknek — a gazdaközönség érdekében — összeállított, nagy és szakszerű munkatervezete.

Büchler Róbert ujalánkai jegyző, teljesen osztja Hesz nézetét, de az egyesületnek egy és legnagyobb ellenségéről nem tett említést; pedig azzal kell első sorban számolnunk, a versenyt felvennünk. Ezen ellenségünk, mely ma a szomszédos Boróc községben tart zászlószentelési ünnepélyt „a délvidéki gazdasági egyesület, a Bauernverein“. Ezen egyesület vármegyénkben több ezer tagot számlál, ezek pénzén tartja fenn egyesületét, árucarnokát, szegedi internátusát. Ezzel szemben oda kell hatnunk, hogy a gazdaközönséget a vármegye területén belül egyesítsük; hogy pénztét itthon, nem pedig más megyében gyümölcsöztessék; ép azért a gazdasági egyesületnek azon kell lennie, hogy meggyének valamely városában a gazdaközönség gyermekei számára jó és olcsó internátus létesüljön.

Hesz Márton Büchler Róbert nagy horderejű felszólalására reflektálva, teljesen egyetért vele; egyúttal közli, hogy gazdasági egyesületünk az utóbbi időben szépen fejlődik, jelenleg közel 40 gazdakört és 6000 tagot számlál. A délvidékieknek már csak itt-ott áll fenn életre képes gazdakörük. Ami pedig az internátust illeti, arra vonatkozólag Hesz megjegyzi, hogy ennek létesítésére Inhoff egyleti titkár már megindította az akciót. Az eszme felvetése, az akció megindítása élénk érdeklődést és általános meglepedést szült. Az idő rövidségénél fogva a tervet az idei tanévben még nem lehetett megvalósítani, de hiszi, hogy az jövőre sikerülni fog. Össze kell tehát tartanunk, a támogatásnak kívülről kell jönnie és ha ezen terv, az azt tárgyaló igazgatósági gyűlésen tüzetesen tárgyalatik és megvalósítása elé semmiféle anyagi akadályok nem gördítenek, akkor ezen feltétlenül szükséges, a gyermekek nevelésére, tanítására oly nagy befolyással bíró nevelő intézet mihamar fel fog épülni és a gazdasági egyesület áldást hozó működését fenhangon fogja hirdetni.

Asztalbontás, a hivatalos toasztok elhangzása után a fehér asztal mellett indult meg ezen igazán érdekes, mondhatni a gazdasági egyesület sikeres működését nagyban elősegítő gazdag eszmecsere. A jelenvoltaknak az ügy iránt kifejezésre juttatott lelkesedése és érdeklődése megteremti majdan az itt elhíntett magvak méltó gyümölcsét, ha azokat ki-kí saját községében a gazdaközönség lelkébe, mint termőtalajba elveti. Inhoff József egyleti titkár, ki a délután

folyamán a gazdaköri tagoknál tett látogatást, értesülvén az asztalbontás utáni érdekes diskurzusról, lelkesítő beszédet intézett a még jelenvoltakhoz és abbéli örömeinek adott kifejezést, hogy ha ily lelkes vezetők, mint Bács község és környékének vezetői, veszik kezükbe a szervezkedési munkálatokat, akkor biztos az egyesület teljes sikere, mely vármegyénk összközönsége érdekében oly égetően szükséges.

A késő délutáni órák, a beállott sötét est, a vidéki vendégeknek szóló elutazási idő vetett véget ezen igazán érdekesítő tárgyalásoknak, egyúttal az esős idő, rossz utak dacára is fényesen sikerült lódíjazási ünnepélyeknek. A nagy számban jelen volt gazdaközönség, a vidék értelmisége, a gazda barátai a legszebb emlékekkel és azon meggyőződéssel távoztak, hogy a megye gazda- és összközönségének érdeke, ügye a gazdagyesület vezetőiben igazán szakavatott, lelkes, önzetlen meggyének kezében van letéve.

Hesz Márton.

Szerkesztői üzenet.

G. O. Zombor. Cikkét, mivel azt már egy másik helybeli lap leköszölte, nem használhatjuk.

Sch. L. J. Az egyiket besoroztuk. A másik az ellentét szépségének csak roskatag váza.

Ö. Á. Óbecse. A kapától, ha puska akar lenni, nem vesszük rossz néven, mert mondják, hogy a kapa is elsül; de ha a kapa irótnak képzelet magát, az már megbocsáthatatlan elbizakodottság. Ördög-ada gazdája megérdemli, hogy holtig a füle mögött viselje.

HIRDETÉSEK.

Van szerencsém értesíteni az igen tisztelt hölgyközönséget, hogy helyben, Farkas-utca 11 szám alatt

női ruhakészítési műtermemet

megnyitottam.

Francia és angol ruhák készítését a legkényesebb ízlést is kielégítő módon eszközölöm, jutányos árak számítása mellett.

Vidéki megrendelésnél egy jóállású derék beküldése és pontos aljmértéket kérem.

Magamat a tisztelt hölgyközönség pártfogásába ajánlva

kiváló tisztelettel

Szmevár Viktória.

244-3-1

Alig használt,
-- teljesen új --

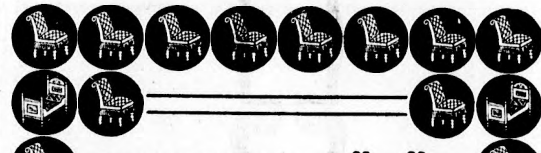
szobabutor
azonnal eladó.

3-3 Bővebbet:

Dob-utca 7.

A Flórián-utca 10. sz. egyemeletes ház egészben vagy részekben kiadó esetleg eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 45

SCHMIDT FÜLÖP

butor- és műasztalos

ZOMBORBAN.

Alulírott tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy Zomborban, Apolló-utca 1. sz. a. fenálló

asztalos

műhelyemet

megnagyobbítottam és azt villanyerőre berendeztem.

Elvállalok saját rajzaim vagy a megrendelő rajz-minta után a legkényesebb és a legizlésesebb, nemkülönben szakmámba vágó összes munkák készítését is a legolcsóbb árak mellett.

Kérem a nagyérdemű közönség szíves támogatását, maradok

kiváló tisztelettel

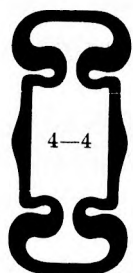
Schmidt Fülöp,

műasztalos.

Aki legjobban szer-
 :: készített, ::
 teljesen függet-
 len nagy napilapot jártni óhajt,
 :: fizesse elő ::

Az Ujság-ot!

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre . . . K 28.—
 Félévre . . . „ 14.—
 Negyedévre . „ 7.—
 Egy hónapra . „ 2.20

AZ UJSÁG terjedelme rendszeren
 28—32—36 oldal. Vasárnap és
 ünnep-
 napokon **60—100** oldal.

MEGRENDELÉSI CIM:

AZ UJSÁG kiadóhivatala
 BUDAPEST, VII. ker., Rákóczi-ut 54-ik szám.

Ne vásároljon
ZONGORÁT

vagy
PIÁNINÓT,

mielőtt meg nem tekintené

RAAB KÁROLY - hangszerésznek nagy - **ZOMBORBAN.**
 zongorarakarát

Nagy raktár STINGL TESTVÉREK, KOCH és KORZELT, LAUBERGER és GLOSS és
 LUNCZ-féle világhírű zongoragyárosoknak zongorái és piáninói.

- Zongorajavitást és hangolást elfogadok. -
 Külön zongora-raktár és kölcsönző intézet Orgona-utca 12. sz. alatt.

Szőlővesszők és boreladás.

Ripária és Monticola gyökeres amerikai
 -- alanyvesszők ezre 30 K. --

Egy éves zöldoltványok, vegyes cse-
 -- megefajok száz drb 28 K. --

Saját termésű tavali rizlingi bor
 --- 44 fillér literje. ---

Az italadót a vevő fizeti; legkisebb
 --- mennyiség 50 liter. ---

SZLÁVY PÉTER

Zombor, Nagytemplom-utca 7. sz.
 248-3-1 3-1

Kiadó ház.

A Széchenyi-körut
 16. sz. ház 1909.
 évi november hó
 1-től kiadó. ::

Zománc-fényes

10-7
GALLÉR

ÉS

KÉZELŐ

TISZTÍTÁS

HUSVÉTH

kelmefestő és vegytisztító
 !! INTÉZETÉBEN. !!

KEIL-LAKK

legkitünőbb mázó-szer puha padló számára.

Keil-féle fehér glazur fénymáz mosdók számára 90 fl

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fl.

Keil-féle padlófénymáz 90 fl.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Keil-féle legfinomabb cipőcerém 30 fl.

Mindenkor kaphatók:

Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.

HÓDSÁG: Rausch Ede.

SZABADKA: Wachsmann Jenő és Tsa.

KULA: Récesel Miksa.

TITEL: Nonnenmacher Endre.